

У розвинутих країнах споживання продуктів переробки овочів часто становить більше половини загального обсягу споживання овочів. В Україні споживання продуктів переробки овочів становить незначну частку. Поряд з цим Україна є перспективним постачальником продуктів переробки овочів на зовнішній ринок. Останні чотири роки сальдо зовнішньої торгівлі продуктами переробки овочів є позитивним (рис. 2). Варто також зазначити, що вартість експортно-імпортних операцій продуктами переробки овочів є більшою у два рази за вартість експортно-імпортними операціями свіжими овочами.

Висновки. В останні роки галузь овочівництва держави демонструє позитивну динаміку як у відношенні виробництва, так і експортного потенціалу овочевих культур. Це дає реальну можливість Україні розширити ринки збуту та закріпитися на нових. Перед вітчизняними товаровиробниками відкриваються великі перспективи на світовому ринку овочів у зв'язку з збільшенням чисельності населення в світі, дефіцитом продовольства та відсутністю можливостей розширювати посівні площі та нарощувати продуктивність сільського господарства в основних аграрних країнах.

Список використаних джерел

1. Близький, Р. С. Аналіз експортно-імпортних обсягів продажу овочів в Україні [Текст] / Р. С. Близький // Економіка, менеджмент, підприємництво: зб. наук. пр. СНУ ім. В. Даля. – 2012. – № 24(1). – С. 46-52.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.



Мантула Уляна
студентка

Науковий керівник: д.е.н, професор Пархомець М.К.
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОБЛІК І АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Сільське господарство відіграє особливе місце в економічному розвитку країни. Це одна з основних галузей народного господарства, яка забезпечує виробництво харчових продуктів і є найпершою умовою розвитку суспільства. Продукти сільського господарства і промислові товари, що виробляються із сільськогосподарської сировини, становлять 75% фонду народного споживання.

Україна аграрна країна. Географічне розташування держави дуже сприятливе для вирощування різних сільськогосподарських культур.

Здебільшого на території України вирощують зернобобові, цукрові буряки, технічні культури, плоди, ягоди, виноград та ін.

Головним завданням бурякоцукрової галузі України є забезпечення внутрішньої потреби держави цукром виключно за рахунок власного виробництва. Для того щоб цукор, який виробляється вітчизняними виробниками з цукрових буряків, був конкурентоздатним по відношенню до імпортного, необхідно передусім підвищити ефективність цукробурякового виробництва, на основі інтенсифікації та повнішого використання природного й економічного потенціалу бурякосійних господарств [9].

Ефективний розвиток бурякоцукрового підкомплексу АПК зумовлює розширення масштабів виробництва, що в свою чергу веде до інтеграції, концентрації та спеціалізації агропромислового виробництва на сучасному етапі. На думку окремих вчених, дані обставини спричинюють подальший розвиток суспільного поділу праці, виникнення нових видів виробництва [8, с. 8]

Збільшення обсягів виробництва продукції — головний напрям зміцнення економіки будь-якого підприємства. Основним завданням у сільському господарстві є забезпечення більш повного задоволення зростаючих потреб населення у продуктах споживання, а промисловості — у сировині. Досягнення цієї мети можливе лише за умови зміцнення матеріально-технічної бази, послідовна інтенсифікація виробництва, поліпшення його розміщення і спеціалізації, удосконалення орендних відносин, підвищення рівня використання сільськогосподарських угідь та інших виробничих ресурсів [2, 3].

При розміщенні посівів цукрових буряків доцільно врахувати не тільки ефективність їх виробництва, але й віддаленість посівних площ від цукрових заводів [7].

Розвиток сільського господарства значною мірою визначається рівнем розвитку транспорту і дорожнього господарства, оскільки від забезпеченості шосейними, залізничними водними шляхами, транспортними засобами різних видів залежить ефективність розміщення галузі рослинництва, їх зв'язок з переробними підприємствами та іншими місцями збуту сільськогосподарської продукції. Особливу роль відіграє транспорт при транспортуванні цукрових буряків на реалізацію та продукції переробних підприємств. Тому при вдосконаленні розміщення бурякосійних господарств необхідно аналізувати обсяги перевезень продукції, їх структуру, напрями потоків вантажів, стан доріг і транспортних засобів. Оптимально допустимою для розміщення сировинної зони заводу вважається відстань до 35км.

Певному рівню розвитку продуктивних сил, інтенсивності і спеціалізації сільського господарства відповідають певні розміри підприємств, які в свою чергу залежать від об'єктивних умов виробництва [5]. Отже, розміри підприємств значною мірою впливають на ефективність виробництва. Розміри сільськогосподарських підприємств характеризує система показників: вартість

валової продукції, вартість товарної продукції, площа земельних угідь, чисельність працівників. Основним із показників є обсяг та вартість валової продукції і залежить він не стільки від земельної площі, скільки від інтенсивності виробництва. Водночас обсяг виробленої продукції прямо залежить від земельної площі й визначається її розмірами.

Оптимальним вважається такий розмір підприємства, який за даних природних, технічних, соціальних та економічних умов і виробничої спеціалізації дає змогу одержувати максимальний обсяг продукції з розрахунку на одиницю земельної площі при мінімальних затратах живої та уречевленої праці на одиницю продукції [6]. Тому розміщення та концентрація посівів цукрових буряків повинна мати оптимальні розміри в тих зонах, де для їх вирощування є найкращі умови.

Економічна ефективність виробництва – це співвідношення між масою затрат минулої та знову приєднаної живої праці та масою продуктів, одержаної за допомогою цих затрат. Разом з тим ефективність є формою відображення мети виробництва. Вона вказує на кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці, сукупних витрат [1]. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання певної кількості продукції, прибутку з гектара землі, від голови худоби з розрахунку на одиницю праці та сукупних витрат виробництва. Ефективність виробництва як економічна категорія відображує дію об'єктивних економічних законів, яка виявляється в результативності виробництва. Вона є тією формою, в якій реалізується мета суспільного виробництва. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці, а також сукупних їх вкладень [4, 6]. Одним з головних факторів, що впливають на ефективність виробництва цукрового буряка є продуктивність праці.

Список використаних джерел

1. Андрійчук, В. Г. Економіка аграрних підприємств [Текст] : підручник.- 2-ге вид., доп. і переробл. / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2004. – 624 с
2. Баканов, М. Н. Теория экономического анализа [Текст] /. М. Н Баканов, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 263 с.
3. Волчек, Р. ФЕА в управлении: Пер. с чеш. [Текст] - М.: Экономика, 1986. - 175 с.
4. Гореленко, В. Л. Ефективність інтенсифікації у цукробуряковому виробництві [Текст] / В. Л. Гореленко // Економіка АПК. – 2003. – № 5. – С. 85-88.
5. Горішна, Ю. Є. Регіональні особливості розвитку бурякоцукрового комплексу : [на прикладі Тернопільської області] [Текст] / Ю. Є. Горішна // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7. – С. 140-143
6. Зигрій, О. До питання ефективності виробництва цукрових буряків в інтегрованому бурякоцукровому виробництві : [виробництво цукрових буряків

у сільськогосподарських підприємствах Тернопільської області] [Текст] / Ольга Зигрій // Наука молода. Збірник наукових праць ради молодих вчених Тернопільської академії народного господарства. Економічні науки. – 2008. – Вип. 10. – С. 11-14.

7. Павчак, В. А. Економіка сільського господарства [Текст] / В. А. Павчак, Р. А. Іванух, В. Г. Поплавський. - К. : Вища школа, 1990. – 338 с.

8. Пархомець, М. К. Організаційно-економічні засади підвищення ефективності функціонування цукробурякового підкомплексу АПК [Текст] : монографія / М. К. Пархомець, О. Р. Олійник ; за ред. М. К. Пархомця. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 260 с. – До 50-річчя ТНЕУ.

9. Якель, Р. Цукрова галузь як тест на Європейський вибір України [Текст] / Р. Якель // Дзеркало тижня. – 2008. – 12-18 липня (№26). – С. 10.



Пуцентейло Петро
д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОПЕРАТИВНИЙ АНАЛІЗ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Одним з важливих якостей сучасного управління є його оперативність. Оперативне управління є частиною інтегрованої системи менеджменту виробництва. Механізм оперативного впливу на керований об'єкт, зокрема собівартість виробленої продукції, дає можливість своєчасно здійснювати моніторинг негативних тенденцій формування собівартості та здійснити коригувальні дії щодо усунення виявлених відхилень з метою запобігання негативних результатів господарської діяльності. Тому в повсякденній діяльності кожного підприємства виникає необхідність проведення оперативного аналізу. Свою назву оперативний аналіз отримав в зв'язку з тим, що він орієнтований на вирішення завдань, що стоять перед оперативним управлінням фінансово-господарською діяльністю підприємства. Оперативний аналіз застосовується на всіх рівнях управління.

Сучасний оперативний аналіз – це елемент управлінського аналізу, проведення якого дає змогу формувати інформацію про проміжні результати діяльності для обґрунтування рішень щодо своєчасного впливу на бізнес-процеси з метою оперативного управління.

Оперативний аналіз – це сполучна ланка між різними функціями управління, це інструмент, що дає змогу приймати ефективні управлінські рішення, тобто послідовно і в строк досягати поставленої мети в умовах